

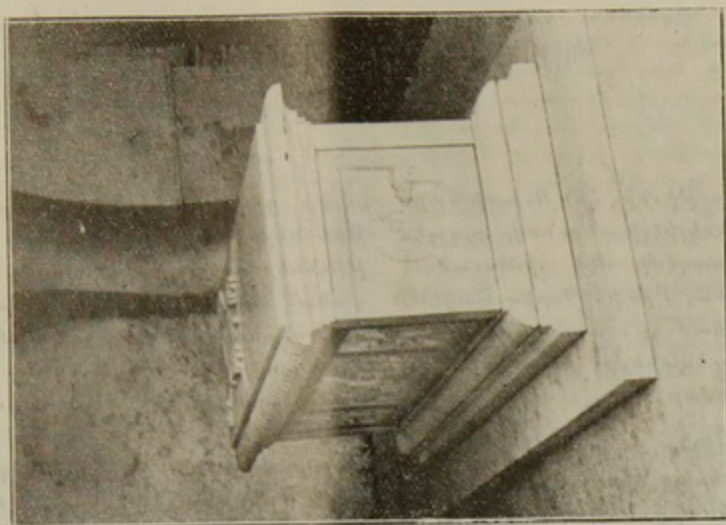
Պ Է Զ Է Լ Է Լ (Bézélel)

Այս Հաստատութիւնը, Հին Ուխտի ճարտարապետին՝ Բեռլիէլի անունովը այդպէս կոչուած, Երուսաղէմի մէջ հիմնուած է 1906 ին, ոգրացեալ Բրօք. Պօրիս Շապէն, որ Պաղեստին եկած էր, արուեստները եւ զարդական արուեստները յառաջացնելու եւ ծաւալելու համար հոն:

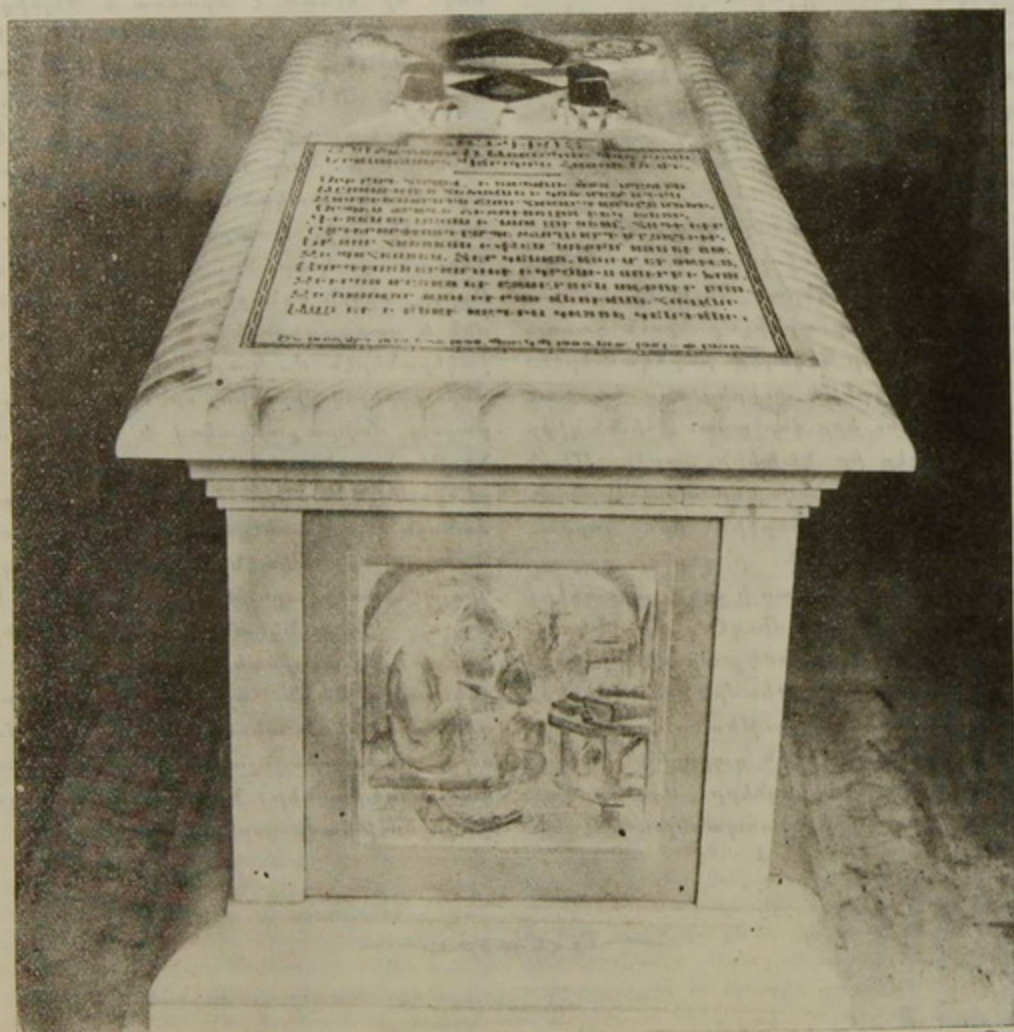
Հաստատութիւնը արագօրէն զարգանալով ունեցաւ երեք ճիւղեր, որոնք են. 1. Դպրոց արուեստից եւ զարդական արուեստից. 2. Գործատեղի արուեստագիտական աշխատութեանց. ինչպէս. հիւսուածեղէնք, ասեղնագործութիւն, վիմագրութիւն, մետաղական արուեստ, գոհարեղինաց ընդելուզում, նկարչութիւն, քանդակագործութիւն. 3. Միւլգէ արուեստից գործերու:

1914 ին, երբ պատերազմը պայթեցաւ, հաստատութեան մէջ կային 450 անձինք, գործաւոր եւ աշակերտ: Պիւսճէն կը հոգացուէր մասամբ արդիւնքներուն հասոյթէն, եւ մասամբ Պէզալէլի բարեկամներէն: Պատերազմը գրեթէ աւերեց այս հաստատութիւնը, ու երբ վերջացաւ, հիմնադիրը ի վիճակի չէր իր նախկին բարձրութեան դարձնելու դայն: Նախ գործանոցները տուաւ փակեցին դուռներին, մինչ գործաւորները կը ցրուէին. ի վերջոյ դպրոցը փակուեցաւ, միշտ առ ի չդոյլ պիւսճէլի Բաց մնացին միայն միւլգէն, որ ընդարձակուեցաւ ալ՝ մեծարժէք արուեստի գործերու նուիրատուութեամբ, ու արուեստագիտական աշխատութեանց գործանոցները, զորս կը վարէին դպրոցին հին ուսուցիչները եւ ուսանողները: Այս գործանոցները ճիգ ըրին պահպանելու «Պէզա-

լէլ» ի դպրոցին հին ազուր աւանդութիւնները, եւ առաջնակարգ աշխատութիւններ կատարեցին արուեստից եւ զարդական արուեստից բոլոր մարզերուն մէջ: — Զանքերովը ինքնին կազմուած Եանձնաժողովի մը, որուն օգնեց Պաղեստինի կառավարութիւնը՝ վերաբանալու համար հաստատութեան շէնքերը, «Պէզալէլ» ի դպրոցը պիտի վերաբացուի ներկայ տարւոյ նոյնմբերին: — Հաստատութեան ներկայ տնօրէնն է Պ. Ռապան, լեհ ուսու ծագումով, որ ուսած է Ֆրանսա եւ Պելճիգա. 1912էն ի վեր հաստատուած է ան Պաղեստին, միշտ դասախօսելով «Պէզալէլ» ի վարժարանին մէջ: — Պ. Ռապանի վարած այս հաստատութեան մէջ է որ, նախկին ուսուցիչ Պ. Կուր Արիչի եւ Զ. Ռապանի արուեստագիտական աշխատութեանց գործանոցին մէջ, պատրաստուեցաւ Լուսահողւոյն դամբարանը, ձեռամբ Պ. Կուր Արիչի, որուն օգնեցին՝ քարերու տաշումին եւ զարդագեղութեան մասին՝ հին աշակերտներէն Ժ. Կուր Արիչ եւ Ա. Կիատ, գործադրելով միշտ ինչ որ Պ. Ռապան յարացոյց մանրաքանդակով եւ մանրամասնութեանց զմագրութեամբ տուած էր իրենց: Սոյն այս արուեստագիտական գործանոցն է որ ասկէց առաջ պատրաստեց Պ. Գալուստ Կիւլպէնկեանի հօր՝ Սարգիս Կիւլպէնկեանի արոյրէ կիսանդրին՝ Ս. Աթոռոյս Կիւլպէնկեան Մատենադարանին համար, ինչպէս նաեւ Երուսաղէմի Ե. Ք. ընկերակցութեան հոյակապ շէնքին քանդակագործական տեսարանները, մեծ մասամբ տատուածաշնչակոն եւ կրօնարանական տեսարաններ, նրբարուեստ քանդակագործութեամբ յօրինուած:

Դամբարանին ընդամենը տեսքը

Կափարիչ վեժը, պատրիարքական նշանակներու եւ տապանադրութեան լանդակներով:

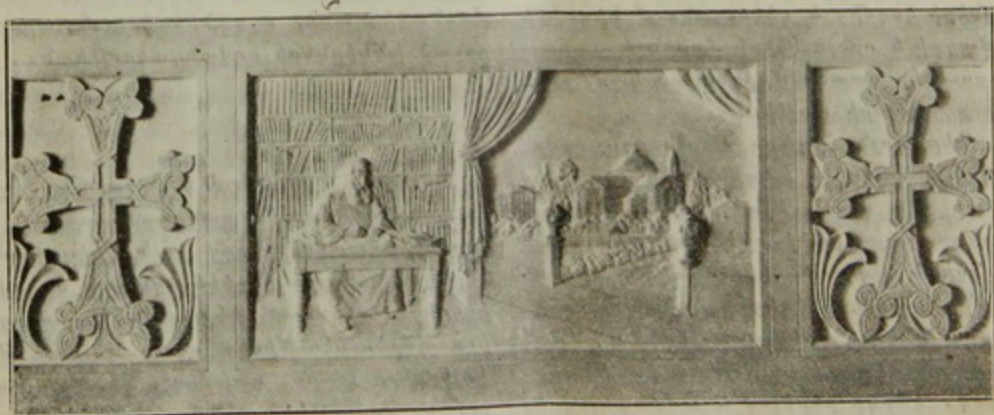
Դամբարանին սնառի երեսը, ուր Լուսանդին կ'երեւի բարի հովուի պատկերին մէջ, մէկ ձեռքը սրինգ հովուական, միւսը՝ ցուպ հովուութեան.
առջեւը գառնուկ մը :

Դամբարանին անոսի երեսը, ուր Լուսանդին կ'երեւի բանասիրական պարապումներու մէջ, զրչազիրներու եւ մազազաթի քերթերու դէպի մը առջեւ :

Դամբարանին ձախ կողմն երեսը, ուր Լուսանդին կ'երեւի Բարոզիյի ձեւին մէջ կանգուն, աշակերտներու եւ ժողովուրդի բազմութեան առջեւ : Պատկերին խորքն է Երուսաղէմ՝ յրնդհանուրն, եւ Ս. Յակոբեանց վանքը՝ ճեսարանին մերձաւորագոյն առաջին գծին վրայ :

Դամբարանին աջ կողմն երեսը, ուր Լուսանդին նստած է Արմաշու իր աշխատասեղանին առջեւ, մատենադարանը՝ քիկունքին : Պատկերին խորքն է Դպրեվանքին ճանապարհ եւ ուսումնարանին մէկ մասը :